

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1. Zaměření školy

Náš ŠVP vznikl na základě rozboru hodnocení školy v souladu s obecnými zásadami vymezenými rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Vlastní hodnocení školy jsme provedli sumarizací názorů a připomínek reprezentativního vzorku žáků a zástupců rodičů. Rovněž vyhodnocení zkušeností pedagogických pracovníků, kteří v posledních letech hledají nové formy a metody práce tak, aby se naše škola stala pro naše žáky atraktivnější, ukazuje, že nastolená cesta vede správným směrem. Výsledky šetření ukázaly, že tužby žáků, požadavky rodičů i cíle učitelů se nevyklučují, ale naopak, ve velké míře jsou totožné. Touha po bezpečné škole bez stresu, šikany, škole, kde převládá vzájemná důvěra, kde ale existuje i přirozená autorita všech zaměstnanců, jednoznačně převládala z odpovědí všech zúčastněných respondentů. O takovou školu se již několik let pokoušíme a naše cesta je vyjádřena i v názvu programu: Škola – jedna rodina.

Naší snahou je vytvořit ve škole takové prostředí, kde by se žáci cítili jako doma. Kde děti s různým stupněm nadání mohou vždy najít své uplatnění, kde se stírají rozdíly společenské, kde se učitel dokáže přiblížit duši dítěte a dítě nemá problém otevřít srdce svému učiteli.

Vytvořit školu, kam žáci, když už ne s radostí, chodí alespoň beze strachu, s vědomím, že škola je to, co potřebují, co je připraví pro život, co je nedílnou součástí jejich bytí.

Klademe proto velký důraz na propojení vlastního vyučovacího procesu s bohatým mimoškolním programem. Jedná se o co největší nabídku kroužků a jiných volnočasových aktivit, na jejichž přípravě a průběhu se v co největší míře podílejí samotní žáci. Svou nezastupitelnou úlohu zde má i školní samospráva jejíž spolupráce s vedením školy sehrává důležitou roli.

Komplexní rozvoj všech klíčových kompetencí umožňuje i organizování školních výletů podle předem projednaného plánu.

Pocit evropské sounáležitosti rozvíjíme dlouhodobě neformální spoluprací s naší partnerskou školou v polských Bienkowicích.

Náš základní cíl je obsažen v mottu uvedeném na začátku našeho ŠVP a zahrnuje tyto priority:

- Klademe důraz na trvalost poznatků a propojení s praktickým životem
- Zdůrazňujeme otevřenost školy všem : dětem, rodičům, veřejnosti
- Pořádáme kulturní a sportovní akce a zapojujeme se tak do veřejného života naší obce
- Podporujeme otevřenou komunikaci mezi žáky a učiteli i učiteli a rodiči
- Podněcujeme naše žáky k samostatnosti a zodpovědnosti např. formou Školní samosprávy
- Klademe důraz na individuální přístup k žákům
- Vedeme žáky k dodržování předem stanovených pravidel, jak v rámci školního řádu, tak i morálních a etických zásad
- Usilujeme o prohloubení jazykových dovedností a jejich využití v praktickém životě – neztratit se ve světě
- Věnujeme zvýšenou pozornost nadaným žákům i těm, kteří mají obtíže s učením
- Snažíme se motivovat žáky k potřebě celoživotního vzdělávání
- Respektujeme naše žáky jako osobnosti a individuality, nasloucháme jejich životním potřebám
- Podporujeme informační a komunikační technologie
- Směřujeme k prosazování zdravého životního stylu
- Snažíme se vytvářet pozitivní a podnětné klima, kde existuje vzájemná důvěra a respekt
- Používáme takové metody a formy výuky, které podporují samostatnost a kreativitu žáků
- Vedeme žáky k odpovědnosti za svá rozhodnutí a jednání

- Nabízíme žákům mimoškolní aktivity
- Organizujeme školní výlety, zajímavé exkurze, návštěvy divadla i kina
- Děti se mohou přihlásit do školní družiny, která je v prostorách školní jídelny
- Náboženská výchova vychází ze zájmu rodičů a respektuje místní katolickou tradici

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Učení je činnost, která provází náš celý život. Základní škola je pouze jednou z etap nabývání klíčových kompetencí potřebných pro každodenní praxi.

Náš školní vzdělávací program vede k vytváření a rozvíjení klíčových kompetencí postupy, které umožní:

Kompetence k učení

žákům osvojit si vhodnou strategii učení

- vybírat si vhodné způsoby a metody a učení
- řídit vlastní učení
- vyhledávat a třídit informace, které lze využít k dalšímu učení
- seznámit se s používanými znaky, termíny, symboly a dávat je do souvislostí
- poznat smysl a cíl učení, a získávat tak pozitivní vztah k učení a ochotu pro celoživotní vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

podněcovat žáky k tvořivému myšlení

- objevit a formulovat problém, hledat různé varianty řešení
- vyhledávat informace vedoucí k řešení problému
- na základě ověřených výsledků vyvozovat závěry a obhajovat je
- poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života

Kompetence komunikativní

vést žáky k účinné komunikaci

- formulovat své myšlenky a názory a zároveň je stručně a výstižně prezentovat
- naslouchat ostatním, zapojovat se do diskuze
- využívat informační a komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat

- samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- naučit se spolupracovat a konflikty řešit schůdnou cestou
- účinně spolupracovat ve skupině
- vytvářet příjemnou atmosféru v týmu
- vytvářet ohleduplnost a úctu při jednání s druhými lidmi
- požádat o pomoc nebo ji poskytnout

Kompetence občanské

žákům uplatňovat svá práva a plnit své povinnosti

- ocenit zkušenosti druhých lidí, respektovat různá hlediska
- poskytovat podle svých možností účinnou pomoc, chovat se zodpovědně
- uvědomovat si své školní povinnosti a zodpovědnost za svou domácí přípravu
- mít úctu k národům i jiným etnikům
- poznat a chránit naše kulturní tradice a historické dědictví
- být hrdý na svůj národ, podle toho jednat a chovat se
- být schopen vcítit se do situací ostatních lidí

Kompetence pracovní

pomáhat žákům rozvíjet své schopnosti

- uplatňovat své vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce

3.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Naše škola je otevřena všem žákům, tedy i žákům se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním i žákům talentovaným a žákům s mimořádným nadáním. Žáci se zdravotním postižením i žáci mimořádně nadaní jsou integrováni v rámci běžných tříd. Na základě odborného posudku poradenského pracoviště koordinuje výchovný poradce speciální pedagogickou péči s dyslektickými asistenty, třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky. Po dohodě se zákonnými zástupci žáka pak vytvářejí a realizují individuální vzdělávací plány (IVP).

3.3.1. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci, u kterých se projevují příznaky některé z vývojových poruch učení, posíláme se souhlasem rodičů na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny (PPP), se kterou dlouhodobě spolupracujeme. Na základě vyšetření a doporučení poradny jsou pak tyto děti zařazovány do reedukační péče, v rámci které s těmito dětmi pracují vyškolené dyslektické asistentky z 1. i 2. stupně.

Vzdělávání žáků s poruchami chování (Jedná se o žáky s ADHD - hyperaktivní, nerespektující některé normy společenského chování. Tyto děti jsou nepřízpůsobivé, impulsivní a snadno unavitelné.) bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni základní školy formou individuální integrace. Ve spolupráci a na doporučení pedagogicko-psychologické poradny se budou tito žáci vzdělávat podle zpracovaného individuálního výchovně-vzdělávacího plánu.

Vzdělávání žáků s více vadami a žáků tělesně postižených bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni školy formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů. Ve spolupráci a na doporučení příslušných speciálně pedagogických center nebo pedagogicko-psychologických poraden budou realizovány změny v učebním plánu, týkající se těchto žáků.

Díky přirozené migraci lidí v rámci Evropy, ale i mimo ni, bude stále častějším jevem na našich školách určité procento žáků z odlišného sociálního, kulturního či jazykového prostředí. Prioritou pro tyto žáky z menšinových skupin bude zvládnutí českého jazyka jako vzdělávacího jazyka potřebného nejen pro vzdělávání v jiných předmětech, ale i pro běžnou komunikaci v každodenním životě, tj. se spolužáky, s učiteli, ale i s lidmi mimo školu. Tyto žáky seznámíme s českým prostředím, kulturními zvyklostmi a tradicemi a umožníme jim, aby si vybrali takové informace a podněty, které přispějí k rozvoji jejich vlastní nezaměnitelné identity. Obohaceni budou rovněž i žáci daného kolektivu, neboť si budou denně uvědomovat odlišnosti, ale i spjitosti různých kulturních prostředí.

3.3.2. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Vzdělávání nadaných žáků vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

Snažíme se o vnitřní diferenciaci hodin a o vhodně zadávané úkoly. Umožňujeme jim pracovat na počítači (vzdělávací programy), individuálně pracovat s naučnou literaturou, zadáváme jim problémové úlohy a nabízíme jim návštěvu vyučovacích hodin ve vyšších

ročnících. Jsou jim nabízeny náročnější samostatné úkoly (referáty k probíranému učivu, zajímavosti ze světa vědy a techniky...), jsou pověřováni vedením a řízením skupin.

Žáci nadaní spíše technicky, manuálně zruční, jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou nebo základní uměleckou školou. Při samotné výuce bývají pověřováni náročnějšími částmi při plnění zadaných úkolů, jsou pověřováni vedením skupiny.

Pohybově nadaní žáci jsou podporováni v rozvíjení všech pohybových aktivit, především těch, kde žák projevuje největší zájem a talent.

Žáci jsou zapojováni do soutěží, čímž zároveň také reprezentují naši školu.

3.4. Poradenská služba

3.4.1. *Poradensství směřující k volbě povolání*

Výchovný poradce na naší škole nabízí poradní servis pro rodiče žáků ve výchovných otázkách i v otázkách volby budoucího povolání dětí. Vede také záznamy o dětech se specifickými poruchami učení i lehkými mozkovými dysfunkcemi. Poradenský servis pro rodiče probíhá jednou týdně v odpoledních hodinách v rámci konzultačních hodin.

3.4.2. *Prevence sociálně patologických jevů*

Naše škola v rámci minimálního preventivního programu se snaží rozvíjet v dětech zásady zdravého životního stylu, ať už v rámci vzdělávacího procesu formou krátkodobých či dlouhodobých projektů, besed na aktuální téma nebo výletů. Nedílnou součástí minimálního preventivního programu jsou také mimoškolní aktivity pořádané v prostorách školy v rámci zájmových kroužků.

3.5. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou důležitou součástí školního vzdělávacího programu. Reprezentují většinu problému současného světa. Pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Průřezová témata jsou do našeho školního vzdělávacího programu začleněna jednak formou integrace do jednotlivých předmětů, dále pak formou projektů jak pro jednotlivé ročníky, tak pro celou školu.

O zařazení témat vypovídá pro přehlednost tabulka č. 1, dále jsou součástí charakteristik jednotlivých předmětů a v neposlední řadě jsou uvedeny i tabulkách osnov pro vyučovací předměty tak, aby byla pokryta celá struktura jak to vyžaduje RVP ZŠ.

3.5.1. Průřezová témata – kódování

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV)

1.1. Osobnostní rozvoj

- 1.1.1. Rozvoj schopností poznávání
- 1.1.2. Sebepoznání a sebepojetí
- 1.1.3. Seberegulace a sebeorganizace
- 1.1.4. Psychohygiena
- 1.1.5. Kreativita

1.2. Sociální rozvoj

- 1.2.1. Poznávání lidí
- 1.2.2. Mezilidské vztahy
- 1.2.3. Komunikace
- 1.2.4. Kooperace a kompetice

1.3. Morální rozvoj

- 1.3.1. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- 1.3.2. Hodnoty, postoje, praktická etika

2. Výchova demokratického občana (VDO)

- 2.1. Občanská společnost a škola
- 2.2. Občan, občanská společnost a stát
- 2.3. Formy participace občanů v politickém životě
- 2.4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- 3.1. Evropa a svět nás zajímá
- 3.2. Objevujeme Evropu a svět
- 3.3. Jsme Evropané

4. Multikulturní výchova (MUV)

- 4.1. Kulturní diference
- 4.2. Lidské vztahy
- 4.3. Etnický původ
- 4.4. Multikulturalita
- 4.5. Princip sociálního smíru a solidarity

5. Environmentální výchova (ENV)

- 5.1. Ekosystémy
- 5.2. Základní podmínky života
- 5.3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- 5.4. Vztah člověka k prostředí

6. Mediální výchova (MEV)

6.1. Tématické okruhy receptivních činností

- 6.1.1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- 6.1.2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- 6.1.3. Stavba mediálních sdělení a reality
- 6.1.4. Vnímání autora mediálních sdělení
- 6.1.5. Fungování a vliv médií ve společnosti

6.2. Tématické okruhy produktivních činností

- 6.2.1. Tvorba mediálních sdělení
- 6.2.2. Práce v realizačním týmu